

WEGENS VAKANTIE GESLOTEN

JARL VAN DER PLOEG

Wegens vakantie gesloten

ITALIË IN AUGUSTUS

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

www.nijghenvanditmar.nl

Copyright © Jarl van der Ploeg 2019

Foto auteur Nicola Zolin

Omslag Paul Pollmann

Omslagbeeld © Claude Nori

Typografie Zeno Carpentier Alting

NUR 320 / ISBN 978 90 388 0661 7

Uiteraard voor Martine. Als alles een eerste pagina had, zou ik dat aan je opdragen.

PROLOG: DE ZOMER EN IK

De zomers die je beleeft wanneer je acht bent, zijn het gevaarlijkst van allemaal. Alles wat je tijdens die zomers meemaakt, heeft namelijk de neiging een mierzoete herinnering te worden waar je een weemoedig leven lang naar terugverlangt. Ik kan het weten, want het overkwam mijzelf in Italië.

Omdat mijn vader die zomer Birra Moretti dronk, vind ik dat tot op de dag van vandaag het lekkerste bier ter wereld. En omdat bij ons huisje twee bruine boxers rondliepen, die volgens de twijfelachtige overlevering na de lunch grappa kregen zodat ook zij een siësta konden houden, zijn dat nog altijd mijn lievelingshonden.

We hadden tijdens die Toscaanse zomer twee ligbedjes en een parasol gehuurd bij Bagno Felice: 'de gelukkige strandtent'. Uit baldadigheid had mijn vader mij geleerd dat uit te spreken als Bagno Fellatio, waardoor in mijn herinnering alle andere badgasten continu aan het schaterlachen waren. Elke dag scheen de zon en ieder halfuur vroeg er wel iemand: 'Heb je zin om mee te gaan zwemmen?' Altijd zei ik ja.

Er waren een paar vaste patronen die zomer. Om elf uur 's ochtends hupten we standaard als dansende

fakirs over het gloeiend hete zand richting de strandtent om Calippo's uit te zoeken – op even dagen cola-smaak, op oneven dagen sinaasappel – en aan het einde van iedere dag gingen we naar de arcadehal om lires te verkwanselen. Omdat mijn broer *Streetfighter* zo leuk vond, deed ik ook alsof dat mijn lievelingsspel was.

Een keer per week maakten we een uitje. Naar Rome bijvoorbeeld, waar het zo warm was dat ik in eerste instantie dacht dat het Colosseum gesmolten was, in plaats van afgebrokkeld. Ik vond het gebouw zo indrukwekkend – net als de bronzen standbeelden van al die guur kijkende keizers ernaast – dat ik net zo lang bleef jengelen tot ik van mijn moeder een marmeren replica van keizer Augustus kreeg. 's Avonds liet ik het beeldje vallen waardoor ik nu, 25 jaar later, nog altijd verbaasd ben als ik tijdens een wandeling door Rome zie dat het origineel wel een rechterarm heeft.

Vooraf de uren na de lunch staan mij bij. We hadden net focaccia met rozemarijn gegeten en terwijl mamma mijn hoofd achteroverduwde om het zand uit mijn haren te wrijven, en ik daardoor per ongeluk in de zon keek, kreeg Italië opeens een vreemde, lichtblauwe waas over zich heen: de kleur van door de zon gebleekte boekruggen in de kast naast het raam – het soort lichtblauw dat sindsdien de kleur is van doezelig geluk – de kleur van Italië in augustus.

Ik was voor die vakantie wel vaker in Italië geweest. Sterker nog: toen ik welgeteld nul jaar oud was, verhuisden mijn ouders voor een jaar naar Assisi, een stad midden in de groene heuvels. Ook in de jaren daaropvolgend zijn we weleens teruggegaan, maar

dat waren altijd bezoeken aan vrienden met huizen in Umbrië of Lombardije, plekken ver verwijderd van zee. Pas toen ik voor het eerst op Bagno Fellatio kwam, pas toen ik voor de eerste keer dat stukje Italië zag, ingeklemd tussen de marmergroeven van Carrara en de Tyrreense Zee, toen pas besloot ik dat ik van Italië hield. Ik wilde er vaker vertoeven en alle kusten ontdekken, van het Lido di Venezia in het noorden tot aan de strandtenten van Bari en Catania in het zuiden, om met mijn eigen ogen te zien dat Italië in feite een vrolijke, onveranderlijke herhaling is van palmbomen en gekleurde parasols.

Als puber kwam ik er op die Italiaanse stranden achter dat de wereld meer te bieden heeft dan de Hollandse heupen die je, gehuld in bikini's van Miss Etam, zag ronddobberen in de vijvers van Gelderland. Ik weet nog dat we tijdens een van onze vakanties uitgenodigd waren voor een bruiloft in een gloeiend heet Piombino. Het was een feest waar niet alleen het toetjesbuffet zo godsgruwelijk copieus was dat ik er nog steeds weleens zwetend van wakker word, maar waar vooral mijn donkerharige leeftijdsgenoten zoveel mooier waren dan alles wat ik kende uit Wageningen, en hun jurkjes zoveel korter bovendien, dat ik besloot zodra het kon naar dit land terug te keren zonder ouders. Niet voor niets pakte ik de eerste zomer nadat ik achttien werd gelijk het vliegtuig naar Rome met als doel op de eerste Italiaanse die ik zag verliefd te worden.

Dat mislukte, vooral vanwege een Noorse die net als ik de zesweekse cursus Italiaans voor beginners volgde. Toen mijn studieadviseur mij een paar jaar later groen licht gaf voor een uitwisselingsjaar in Bo-

logna, besloot ik dat het tijd was voor poging twee. Ik stopte een zwembroek en twee T-shirts in een rolkoffertje en vertrok wederom naar Italië, ditmaal naar de oudste universiteitsstad ter wereld.

Mijn huisgenoot heette Tommaso, een politico-loog die nu iets belangrijks doet in Brussel, maar toen de onzalige gewoonte had om midden in de nacht en stoned als een garnaal spaghetti aglio e olio te koken waardoor ik altijd rond een uurtje of twee uit bed kroop om te controleren of hij het gas wel had uitgedraaid. Iedere laatste vrijdag van de maand kwam de huisbaas langs om de huur in contanten te innen en de rest van de tijd waren we buiten aan het voetballen of reden we in Tommaso's vierdehands Alfa Romeo richting college. Op kerstavond werd ik bij zijn ouders uitgenodigd en begon zijn vader, terwijl we een groot stuk tonijn verorberden, aan een urenlange proclamatie over die ene keer dat hij paus Johannes Paulus II een hand had gegeven. Het maakte Tommaso dusdanig chagrijnig dat we na het diner linea recta naar de discotheek in Giardini Margherita reden en daar bleven tot halverwege eerste kerstdag.

Het verliefd worden mislukte wederom omdat mijn dagen zo vol zaten met eerste indrukken, dat het onmogelijk bleek er nog meer geluk bij te proppen, vooral toen augustus aanbrak en de dagen net zo onweerstaanbaar werden als de nachten. De tentamens waren voorbij en het was dusdanig warm in de stad dat ik twee keer per dag van T-shirt moest wisselen. Samen met mijn nieuwe vrienden dronk ik iedere middag sloten huiswijn bij Osteria dell'Orsa. In het weekend gingen we standaard naar het strand.

Daar leerde ik opnieuw dat wie Italië wil begrijpen, Italië in augustus moet leren begrijpen. Want waar de rest van de wereld gewoon netjes rondom de zon draait, draait in Italië alles rondom augustus. Het is een maand zo machtig dat al het andere ervoor moet wijken; de politiek, de maffia, het voetbal, zelfs de kerk. Iedere Italiaan weet: in Italië is alleen augustus echt heilig.

Augustus is de maand waarin puberliefdes opbloeien en twintigers met hun strakke, zoute lijven door de branding flaneren. Het is de maand van de zoete watermeloen, van de strandfeesten waar je snel moet drinken omdat je biertje anders lauw wordt. Het is de maand van de zwarte huurauto – altijd een Fiat Panda – die de hele dag heeft staan branden in de zon. In augustus verruilt iedere Italiaan zijn stadse leven voor een bord spaghetti alle vongole in Rimini, Ventimiglia of Pietrasanta; plekken waar de warme wind 's middags onder je T-shirt waait en je 's avonds kunt dansen aan zee.

Het mooiste aan augustus zijn de volle stranden. Italiaanse stranden zijn als het leven zelf, maar dan met minder kleren aan – misschien dat ik daarom altijd aan het paradijs denk zodra ik er arriveer. Ze zijn als het leven zelf, omdat het hele leven er aanwezig is. Er zijn baby's van twee maanden oud die worden vertroeteld door hun oma's van ver in de tachtig. Er zijn peuters, kleuters, tieners en twintigers, toeristen, verliefde stelletjes en sportteams vol vrienden. In augustus zie je de mooie kant van het Italiaanse leven, zoals de zon en een vader die een scheetgeluid maakt op de buik van zijn zoontje, terwijl een meter verderop ook

de schaduwkant van Italië zich openbaart in de vorm van hardwerkende, zwetende Afrikanen die zonder pardon worden afgewimpeld door rijke witte vrouwen die hun neus ophalen voor de nepzonnebrillen die de mannen verkopen voor een hongerloon dat zij niet eens zelf mogen houden. Op sommige stukken strand lopen zoveel pubers rond dat de lucht troebel is van de feromonen, terwijl de bedjes even verderop vol liggen met het natte en rimpelige vlees van oude mensen, alsof het strand opeens een warmtebrug voor frikadellen is geworden bij een benzinepomp langs de A2. En altijd klinken er liedjes. Die verschrikkelijke, verrukkelijke Italiaanse liedjes waarvan de tonen continu vanaf de strandtenten richting de zee worden gepompt. Als Frankrijk het zogenaamde ‘land van de eeuwige zomer’ is, dan is Italië ontegenzeggelijk het land van de eeuwige zomerhits.

Soms, als ik een zomer echt geluk had, bleek er op het strandbedje naast mij een voltallige Italiaanse familie te bivakkeren. En voltallig betekent in dit geval alles tussen achterneef en overgrootmoeder in, inclusief de klasgenootjes van alle zoons en dochters, want kinderen zijn dusdanig heilig in Italië dat zoiets futiels als genen er niet toe doen tijdens een zomerdag aan zee.

Zo’n familie zat daar dan de hele maand. Want zoals sommige Nederlanders een seizoensplek op de camping reserveren, zo reserveren Italianen een plek op hun favoriete bagno – het liefst precies dezelfde plek als het jaar daarvoor, tenzij die bekakte familie uit Verona ook weer heeft geboekt, want in dat geval schuiven ze liever wat plaatsjes op naar rechts, maar

niet te ver want ze willen nog wel met de Andreotti's kunnen babbelen.

Ze lieten de tijd als een cirkel aan zich voorbijtrekken. Iedere dag was exact hetzelfde als de dag ervoor en de dag erna. Er bestond geen vooruitgang en dat was precies de bedoeling want augustus dient in Italië als een surplace in een verder gejaagd leven.

De familie naast mij kwam iedere dag op hetzelfde tijdstip aan en was elke dag weer veel te zwaar bepakt. Ze aten veel, ze speelden veel, ze praatten veel en naarmate de uren wegtikten, draaiden ze hun ligbedjes iedere dag op identieke wijze met de zon mee tot iedereen exact even bruin was als het jaar daarvoor.

Vooraf de mijmerende oudjes vormden een prachtig onderdeel van dat tableau vivant. Terwijl iedereen om hen heen op en neer stuiterde, lagen zij vrijwel de hele dag onbeweeglijk in de zon als een stel hagedissen, ongetwijfeld weggezonden in het moeras van hun herinnering dat hen terugvoerde naar die drukkende zomerse zwoelte van 1954, toen deze hele familiegeschiedenis begon. Vooral als ze hun grote zonnebrillen afzetten om de luiers van hun kleinkinderen te verschonen, zag je soms dat hun ogen overliepen van vertederling.

Vaak keek ik naar zo'n tafereel, meestal als de zon bijna onderging, de ricotta uit de cannoli van de kinderen drupte en de ouders halverwege hun fles Vermentino waren, en dacht ik: dit is la dolce vita zoals het bedoeld is, het zoete leven waar Italië zo beroemd om is. Als die God in Frankrijk ook maar een beetje hersens in zijn flikker had, gaf hij zijn linkerarm in ruil voor het leven van een Italiaan in augustus.

Ik keerde in de jaren na mijn uitwisseling nog obsessiever terug naar Italië en tijdens al die zomers op het strand kwam ik erachter dat een Italiaans leven in feite een continue reeks is van voorpret-pret-na-pret-januari-februari-voorpret-pret. Ik begon te begrijpen waarom Italianen geen avonturiers zijn, maar conservatieven. Zodra ze bijvoorbeeld een restaurant aan zee hebben gevonden dat ze bevalt, willen ze daar iedere avond eten. Hetzelfde geldt voor de koffiebar, de kledingwinkel, het automerk, de politieke partij en uiteraard: het strand. Er is een bekend liedje uit de jaren zestig. *Per quest'anno non cambiare, stessa spiaggia, stesso mare* (dit jaar veranderen we niet mee, we gaan weer naar hetzelfde strand, dezelfde zee).

Zonder dat ik dat liedje ooit kende, was ik het er roerend mee eens – eigenlijk al sinds die eerste Italiaanse zomer toen ik acht was. Want waarom zou je verder reizen als je al op de juiste plek bent aanbeland? Waarom zou je een vliegtuig instappen, terug naar de Gelderse motregen en een volkorenboterham met kaas, als je ook hier kunt vertoeven? Ik besloot toen al dat ik ooit in Italië wilde wonen. Daar is zelfs bewijs van. Mijn moeder vond laatst een huiswerkopdracht van de eerste klas middelbare school – wat wil je later worden, was daarbij de vraag van juf Magda van maatschappijleer. Mijn antwoord: journalist voor de krant in Italië.

En toen, zestien jaar later – 18 augustus 2016 – was het opeens zover. Ik ging naar Italië. Het land van mijn jeugd dromen, van mijn puber- en mijn studententijd, zou ook het land van mijn werkende leven worden. In Rome vond ik een huis aan een pleintje met pijnbo-

men. Ik kocht een bureau voor mijn computer en zou vijf jaar geen systeemplafonds hoeven zien. En mijn meisje zou ook nog eens meegaan.

‘Samen met de mooiste vrouw van de wereld in de mooiste stad van de wereld,’ zei ik tegen een collega.

Lul, zag ik hem denken.